

MAGYAR KURIR.

Nr. 30.

Indult Bétsből, Kedden, Octóber' 13-dikán, 1829.

B é t s.

A' Nagy Méltóságú Közönséges Udvari Kamara Ns Nagy Bénjámin Barsi születésű hazánkfiának, ki a' Typographiai mesterségben szerzett jeles tapasztalásait, jobbítani kívánó tzelből, azon szép mesterség hasznára és tökéletesítésére igen jól alkalmaztatta, két esztendőre kirekesztő Privilegiumot adott ezen új találmányára: „hogy a' formákba szedett betűket, akarmint rájok száradt is a' festék, mimódon lehet valamely por által, mellyet tsak hideg lúgban, vagy esső vízben kell felolvasztani, könnyen és hirtelen megfűtítni vagy megmosni, melly által nem tsak sok időt nyernék a' dolgozók; hanem a' lúg melegítésre megkívántató tüzi fa is egészen megkéméltetik. E' végre az említett porból egy kanálnyit kell egy fertály ittze hideg lúgba, akár esső vízbe vetni, melly azonnal felolvad, 's azzal a' legnagyobb Medián formát is meg lehet mosni. Lakása a' Feltalálónak vagyon a' Rothgasse útszában Nro 489, a' belső Városban.

Egy fontnyi pornak az ára 20 kr. ezüstben, mellyel 30 medián formát meglehet mosni. A' véle való bánásmódját, hővebben meglehet tudni, a' mellette kiadott nyomtatásból.

Orosz Ország.

Sz. Pétervára Sept. 30-dikán. Oberster Tsefkín a' ki a' Drinápoly-

ban Sept. 14-kén aláírott Béke-Kötést a' Tsászárhoz meghozta, Sept. 28-kán késő éjjel Tzárskoë-Seloba megérkezett. Ezen örvendetes történetet Sept. 30-kán délben ágyulövések jelentették a' Fő város lakosainak.

Ő Felsege a' Tsászár, Generális Gróf Diebitsnek utolsó (Sept. 10-diki) hadi tudósításából nagy meglepéssel értvén a' tábornak Operatióit, a' Fő Vezért a' következő levéllel tisztelte meg:

„A' jelenvaló táborozásnak megnyitása óta az Úr Kommandója alá bízott Hadisereg szünet nélkül a' legfényesebb vitézi tettekkel különböztette meg magát. A' Nagy Vezér fő seregen Kuleftsánál nyert tökéletes győzedelem, Silistria Varának meghódítása, a' Balkannak örökre emlékezetes meghágása, a' Burgászi Öbölben fekvő minden erőshelyeknek megvétele és Drinápolynak Török Ország második fő városának elfoglalása — ezek azon Operatiók, mellyek a' Hadisereget hervadhatatlan ditsőséggel fedezik. De mind ezen szerentsés előmenetekkel meg nem elégedvén, az Úr nagy hadi talentomai bámulásba ejtették a' világot egy történet által, melly minden várokozást feljűl mult. Győzedelmes zászlóinkat, idővesztés nélkül, az ellenség fővárosának falai alá vívén és a' tábor jobb szárnyát az Archipelaguson álló Hajóseregünkkel, bal szárnyát a' Fekete-

tengeri Flottánkkal egyesülésbe tévén, kézzel hozzánk. A' közönség, örömet kényszerítette az Ur az Ottoman Udvar, mutatta sok féleképpen; mellynek nyilatkoztatása annál szabadabb volt, mivel (a' Pestis megszűnésével) a' mult Vasárnap olta a' szabad járáskelés megengedettett. — A' Drinápolyi békeség és azon környülállások, mellyek azt megelőzték 's követték, a' legjobb feleletül szolgáltnak némelly külföldi (leginkább Anglus) Journaloknak rövid summában következő gúnyos észrevételeikre és böltselfedéseikre. Még nintsen hat hete, midőn ezek a' Politikusok öröklé kételkednek vala a' háborúnak reánk nézve szerentsés kimeneteléről; elbámultak ugyan a' Balkánon való keresztülmenetelnak hallására, de „Seregeinknek a' Rumelias számos népben, a' föld fekvésének természeti akadályaiiban, Drinápolynak erősségében „és különösen a' Szultánnak tsüggedhetetlen Characterében meggyőzhetetlen nehézségeket kelle vala találniok; Ásiában Generalis Paskevits vitézül hadakozik ugyan, de az inkább tsak mellesleges háborgatása mint igazi megtámadása a' Török birodalomnak. — és „Erzerumig nem fog tudni előnyomulni; másfelől az Odessai Pestismegköti Gróf Diebits táborának mozgólatait, megfosztván minden eleségtől, „mellyet tsak ebből az egy Városból lehetséges utánna küldeni; ez az egy szerentsetlen történet kényszeríteni fogja az Orosz Vezért a' hátrálásra, sőt „talán arra is, hogy — az éhelhalástól „nem lévén út mód megmenekedni — „a' Törököknek magát megadja“ — Mig ezek az Urak eképpen okoskodtak és irkáltak: nyomultak vitéz Serégeink elé. Erzerum, az Ásiai Török Országnak fővárosa kezünkbe, és a' Török seregek, kiknek azt oltalmazni kellett volna, tsata nélkül, hadifogságba estek. Európában még sebesebben ment a' do-

„Meggyőződve lévén felőle, hogy ezen megjutalmaztatás, mellyhez Maga annyira méltó jussokat szerzett, egy újabb indító ok fog lenni Magának, a' Hazaszolgáltatjára szentelt iparkodásainak és buzgóságának megkettőztetésére; maradok örökre és tiszta szívvel Magának jó akarója Miklós.

„Költ Alexandriában Péterhof mellett. Sept. 24-kén 1820.“

Sz. Pétervárában jövendőben egy Újságlevél fog megjelenni ezen tím alatt: „A' Belső Ministerium Journalja“ melly a' nevezett Ministerium részéről fog kiadattatni, és foglalatja e' három Rubrikákban határoztatik: 1) Rendelések és Parantsolatok 2) Sztatistikai Közlések 3) Tudósítások.

A' Pétervári Journal közli hoszszú laistromát azon Hadi tiszteknek, kik a' háborúban kimutatott jeles viseletekért keresztet nyertek és előléptettek.

Odessa Sept. 26-dikán. A' Drinápolyi békességnek híre, mint privát tudósítás, Hétfőn a' f. H. 21-kén, 's mint hivatalos hír adás Kedden, 22-dikén ér-

*) A' Szent György Rendje legfőbb Vitézi Rend az Orosz Birodalomban.

log. Drinápoly a Török birodalomnak hajdani legvirágzóbb állapotjában fővárosa, inkább barát mint ellenség gyanánt fogad bennünket. A Törökök, lerakják a fegyvert, és haza kéredzenek falukba, hogy földjüket mint tellyes békeség idején műveljék. Az innét (Odesából) kivitorlázó hajók folyvást hordják a Tábor után, még felesleg is, a mi szükséges. Zászlóink utoljára szinte Konstantinápoly falainál lobognak vala, midőn az ellenségnek sürgető kérésére, katonáinknak parantsolat adattott, hogy megálljanak. A Szultán a Tsászár nagylelkűségére bízta magát, és 10-ed napi alkudozások után a Békeség vet véget győzedelmeinknek. Európa nem fog róla elfelejtkezni, hogy a Török Porta most tsupán nagylelkű Monarchának mérséklettségének köszöni létét. Egyedül az Orosz Seregektől függött, négy napi marsot tovább tenni (mert hartzról többé szó nem volt) és akkor azt mondani: Megszűnt lenni a Török birodalom! — Ezen ditső hékességnek feltételeit, tized nap alatt, hihetően megkapjuk Sz. Pétervárából; de most is bizonyosak vagyunk benne, hogy annak fő pontja a Kereskedési szabadság. A Fekete tenger jövődében nem a Török Porta kedve forgásától fog függeni, mintha az — mint a 17-dik Században — tulajdonképpen való Török tenger lenne; déli Orosz Ország nem fog többé akadályokat találni sokféle terméseinél kivételében és az Azovi's Feketetengeri Orosz Kikötők e szerentsés változásból a Kereskedésre nézve tetemes hasznot fognak venni.“

Belga Ország.

A mult esztendőben egy Belga Expeditio küldetett Új-Guineába, hogy a Szigetnek nyugoti részét a Király ne-

vében elfoglalván ottan egy gyarmatot telepítene meg. Ez az Expeditio küldetésében szerentsésen eljár, és egy újonnan felfedezett öbölnél, mely Triton Öblének nevezetett (a Nyug. Hosszús. 133° és a déli Szelességnek 3° alatt) várat építettelt, melyre Aug. 24-kén 1828, mint a Király születése napján, a Belga zászló kifüggesztetett. A várnak neve Fort du Bus. — Ezen Európai gyarmattól Új-Guineában, a Geographiára és a Természeti tudományokra nézve új felfedezéseket lehet várni.

Amsterdamban Sept. 20 dikán midőn a Hope és Társai Bankir Ház kihirdetetté, hogy az Orosz Ország-nak menő Költsönből a két utolsó Series (mindenik 6 milliom forintos) megnyittatik, kevés órák alatt három annyit írtak fel a Költsönözésben részesedni kívánók, mint a mennyire mégyen a két Series summája; úgy hogy a felírott summákat a Bankir Ház tsak, prorata fogadhatta el.

Spanyol Ország.

Mádrid, Sept. 19-kén. A Király tökéletesen meggyógyult, és a Ministerekkel való dolgozást ismét elkezdte. Udvari Jelentések az Ő Fge hogyanlététől többé nem adattatnak.

Infans Don de Paula Barcelonába mégyen, a Királyi Menyaszszonynak (a ki Atyjával a Nápolyi Királlyal együtt oda váratatilk fogadására és elhozására. — Don Linan a Madridi Kormányzó, Castiliai Fő Kapitányságra (Don Caro helyébe) emeltetett. — Mexikó ellen kiküldetett Expeditioról még eddig nintsen tudósítás, de ez a (bizonytalan) hír reves, hogy déli Amérikanak partjain sok helyeken Spanyol zászló lobog. A Diario Mercantil (Cadixi

Újságlevél) Sept. 8-diki darabjában több más tudósítások között, ezt írja Mexikóból; „Az Elölülő Guerrero Junius 17-kén eladta a' Magazinban lévő 14,000 Kötés papírost, Kötését 4 piasterivel, és az árrát még akkor nap el játszotta.“

Frantzia Ország.

Páris Oct. 2-dikán. Tesseyre Úr, Isere Megyének hajdani Követje a' Parlamentben, egy Esedező levelet küldött a' Királyhoz, 154 Grenoblei lakosoknak aláírásával, kik a' Királynak a' Chartának feltartásaért és a' mostani Ministereknek elbotsátásaért esedeznek. A' Courier közrebotsátotta ezen Esedező levelet. — A' Gazette azt kérdi: „Mi következik ezen illetlen Esedezőlevélből? Mindössze is csak az, hogy Grenoblek 24,000 lakosai közzül 154-en találkoznak, a' kiknek a' Ministerium nem tetszik. Mi azt hittük volna, hogy többen lesznek.“

Marquis San Joao, a' ki bizonyos Követségben Rióból Jun. 28-kán indula Európába, Sept. 19-kén Párisba érkezett. Innét mintegy 14 napi mulatása után, a' Londoni Udvarhoz fog menni. Követségének tárgya, a' mint beszélük, nem egyéb, mint a' Portugalliai dolgoknak elintézése a' két nagy Udvarnál.

A' Gazette azt írja, mint bizonyos, hogy a' négy fő Oppositionalis Újságleveleknek (Constitutionnel, Courier, Journal des Debats, és Journ. du Commerce) Szerkeztetői bizonyos napokon öszvegyűlvén a' hetenként kiadandó zikkelyek felől tanácsot tartanak, és a' Comité-Directeurnek *) (melly-

*) Comité-Directeur, szószerént Igazgató-Biztoság, jelenti, az Antiliberalis Újságok nyelvén, azon választott Tár-

nek lételet a' Gazette hiszi és állítja) egy Kiküldöttje által elcikke szabattatik az irandó zikkelyeknek sora, száma, foglalatja, 's a' t. Az Oppositionalis Journalok ezen állítást, természet szerint, üres beszédnek nevezik.

Soyecourt Marquisné szül. Nassau-Saarbrücki Hertzeg Aszszony, unokájának Decazes Hertzegnének jószágában; Bordeaux mellett, megholt, 's a' Nassau-Saarbrücki Hertzegi Ház vele kialudt.

A' Rochus templomában Párisban Sept. 24-kén Lafare Grófnétól, az Isteni-lisztelet alatt 120,000 Frankot Banknotákban elloptak. A' Politziának gondos nyomozása után a' tolvaj kitudódott, és nála, kevés hijjával, az egész summa megtaláltatott.

St. Denis (Bourbon Szigetében) Jun. 16-kán. Tegnap Jun. 15-kén egy Frantzia Hajóssereg, mely a' f. H. elejével a' Kikötőbe ide beszállott és minden kis Bárkáinkat megvásárlotta, elment Madgaskárba Expeditora, de a' mellynek tzéljáról semmi bizonyost nem tudunk, a' honnan föle ezerféle hírek repesnek. Az Expeditio sok fegyvert és eleséget vett magához, és az itt lévő katonaság mind a' Hajókra ment, úgy hogy 50 gyalogkatonánál több ide haza nem maradt és az ör-állást is a' Nemzeti Gárdának, mely a' minapában állítottatott, kelletik vinni.

saságot, mely a' Parlamenti Követeknek választásakor, úgy igazgatja a' választást minden Megyében, hogy a' voksok többsége mindenkor a' Liberalis ('s nem a' Royalista) Candidatusra essék. De annak létele felől, hol vagyón az? kik a' tagjai? ktk választják őket? 's a' t., senki semmit nem tud.

Nagy Britannia.

London Sept. 30-kán, Austriai Követ Hertzeg Eszterházy, Marquis Palmella és Sir Taylor, (Anglus Követ a' Berlini Udvarnál) Sept. 26-kán a' Külső Ministernél öszvejöttek. Az értekezésnek végével Gróf Aberdeen Hertzeg Wellingtonhoz ment. A' Conferentziának tárgya, úgy hiszik, Portugallia volt.

Marquis Conyngham, a' megholt Gróf Harrington helyébe, Vindsori Kormányozóvá és a' Kir. Kastélynak Főtisztartójává neveztetett.

Chabert Úr, a' már említett Phosphorevő, a' kit most közönségesen „Tűz-király“ nével neveznek, a' tüzes kementzékben mutatott hámulásra méltó Operatioiért, a' napokban még jobban elhíresedett az által, hogy sok Journalok ezeket az ő mérég- és tűz-próbáit pusztá tsalárd szemfényvesztésnek lenni állíták. Sőt egy valaki, Smith Úr, annyira ment, hogy az Újságlevelekben Chabert Urat viadalra meghívna, kötelezván magát, hogy ha a' Tűz-király az ő jelenlétében nyelile a' Phosphört, és a' tüzes kementzébe az ő szemei előtt búvik bé, ő is kész mind a' kettőt megtenni, és 50 f. sterlingben fogadni. A' tűz-király mind a' kihívást mind a' fogadást elfogadta; idő és hely határoztatott, 's az Újságlevelekben kihirdtetett. A' kiszabott napon Argill-Roomsba (a' hol szokta Chabert Úr tsuda tehetségeit mutogatni) számos Nézők, azok között sok Tudósok és Orvosok felgyülekeztek. Smith Úr maga vitt Phosphört, mellyet a' jelenlévő tudósok a' legerősebb neműnek elésmertek. A' tűz-király letérdelt, és kezeit másokkal megfogtatván, 20 grán Phosphört lenyelt 's hogy szájaiba semmi belőle ne maradjon, néhány pohár vizet ráivott. Smith Úr midőn

megszóllítatott, hogy most már ő rajta a' sor, elhalaványodott; hijjában ajánlotta neki a' tűz-király, praeservatíváját, melly minden rosz következeztől megóvja. Smith Úr kifakadt, hogy neki felesége és gyermekei vannak, kik nem köszönnek meg, ha ő ilyen veszedelmes próbatételekbe avatkoznak. Ekkor bebújt a' tűz-király a' tüzeskementzébe, mellynek heve 600 gradus (Fahrenheit) volt; 's a' fogadást megnyerte.

A' jelenlévő Orvosok kérték Chabert Urat, hogy engedné meg a' lenyelt Phosphort gyomor szivárvánnyal ismét kivétetni és megvizsgáltatni. Erre ő kész is lett volna, de azt kötötte ki, hogy az egyszersmind kijövő Ellen-mérget megvizsgálni szabad ne légyen, mivel úgy a' mérég próbákat minden Patikás inas utánna tsinálja.

Sir Walter Scott a' híres Román író, most egy új és jegyzésekkel meggazdagított kiadását készíti minden munkáinak. A' munkából (gy számítják) elkel mintegy 12,000 nyomtatván, mindenik 40 darabos. Ha tehát egy egy darabon 8 Schilling tiszta nyeresége leszen a' Szerzőnek: az egészből bégyül 100,000 f. st. (1 milliom pengő f.) melly summa Scott Urat minden mostani pénz-szoruultságaiából hihetően ki fogja vonni.

Dublinban most 10,000 dolgos személy vagyon foglalatosság és kenyér nélkül, kik között 4765 Selyem takáts, 1022 pamutos, 2200 gyapjús 's a' t.

Stamfordban nem régiben egy különös Keresztelés esett, melly a' szabad ég alatt a' Velland-tatornában ment véghez. A' keresztelendők nem gyermekek, hanem meglett emberek voltak, u. m. egy aszszony, a' ki fejrben — és öt férjsiak, kik feketében voltak öltözve. A' Pap minekutánna imádságot mondott, egy rövid beszédet tartott a' gyülekezethez, és az embereket tökéletesen

bémerítette a' víz alá, 's által adta a' Segédjének, a' ki azokat a' partra kivitte. Száz esztendeje, mióta ilyen tzerimonia nem esett.

Bengala, Máj. 3-dikáról. Lord Bentink a' Kelet Indiai Kormányozó, beütazta a' Nyúgoti tartományokat, és Calcüttába viszsza tért. Megjárta a' Kormányozó az Amarapurai Békeségben nyert Birman tartományokat is, Amherst Moulmein és Akyab városokkal. — Az Indigó szürettől tartanak, hogy mint tavaly is, rösszszul üt ki.

P á p a B i r t o k a.

A' Quirinali Palotában Sept. 28-kán tartott Consistoriumban praeconizáltak: Fötiszt. Burg Veit Jó'sef Úr Rodiopolisi Püspök in partibus infidelium, Mainzi Püspökké; Fötiszt. Bailion Joakim Úr, a' Sz. Hit tudom. Doctora, Dijoni Püspökké; Fötiszt. Guaily Mária Ferentz Úr Saint-Flouri Püspökké; Fötiszt. Carron Maria Fílep Le-Mansi Püspökké; és még néhány Olasz és Spanyol Püspökök.

D. Labrador Spanyol Kir. rendkívülvaló Követ a' Szent Széknél, Nápolyból Sept. 29-dikén Rómába viszsza jött.

N á p o l y O r s z á g.

Nápoly Sept. 26-kán. Ő Fge a' Király és Királyné, Mária Krisztina Kir. Hertzeg Kis Aszszonynyal Ő Katolikus Felségének eljegyzett mátkájával a' f. H. 130-dikán szándékoznak megindulni Spanyol Országba déli Frantzia Országon keresztül.

Az idei Budgetben az Ország jövedelme 26,657,038 Dukatira (1 Dukati = 1 f. 37 kr. C. p.) 's az Országos költség summája 27,342,606 Dukatira vagon

feltéve. — Az Ország adóssága: 5,190,850 Dukati 5 proCentes Rente ben. Ez előtt 14. esztendővel tsak 1,420,000 Dukati volt.

N é m e t O r s z á g.

A' Bavariai Király Oct. 5-kán éjjel Münchenben megerkezett. — A' Német Orzági Természet Víssgálóknakidei Gyűlése Hejdelbergában Sept. 24-dikén hèrekesztetett. A' felolvasott értekezések és elmékedések számosak és tudományos tekintetben fontosak voltak. Az Ülések végével Udvari Tanátsos Tiedemann, a' közlött értekezéseknek rövid foglalataját és számát, mely is volt: Physikai tárgyakról, 13, Chemiából valókról 12, Geognosiából és Mineralogiából 13, Botanikából 15, Zoologiából 11, Anatómiából és Physiologiából 15, Therapiából 9, Orvosi és Seb-Orvosi Praxisból 16. Hejdelberg. Városa emlék pénzt veretett értzből a' jelenlévő tagoknak ajándékba, mellynek egyik oldalán ez olvastatik: „zur Erinnerung an Hejdelberg“ a' másikon látszik Hejdelberg Városa ezzel a' körülírással: „der Gesellschaft der teutschen Naturforscher und Aerzte“ Egy külön Föld-abrosz jelent meg ezen alkalmatossággal egy Könyvárosnál, mellyre mind azon Helyek fél voltak metszve, a' honnan Tagok voltak jelen a' gyűlésen; a' legtávolabbak ezek között: Archan-gel, Sz. Pétervára, Dorpát, Pest, Dublin, London, Edinburg, Páris, és Martinique Szigete.

P á r m a i H e r t z e g s é g.

Sept. 28-kán estve Ő Fge Mária Ludovika, Parmai Piacenzai és Quastaslai Uralkodó Hertzegaszszony 's a' t. Genevai útjából kívánt jó egészségben viszsza érkezett Pármába. — Ugyan azon estve Mária Ferdinanda Tos-

Kanai Özvegy Nagy Hertzeg Aszszony és Huga Amália Saxoniai Kir. Hertzeg Aszszony jöven Drezdából, ide érkeztek és Bourbon Antonia Hertzeg Aszszonyt az Orsolya Apátság Klostromában meglátogatván, Florentzia felé tovább utaztak.

Magyar Ország.

Er Endréd, Sept. 23-dikán.

Mai napig is tart itten a Földnek borzasztó rengése, Most ezen Ejj-Nap-egyenlőség idején is éjjel's nappal jelengeti magát, hol kisebb hol nagyobb mértékben. Vasad, (Bihar Vármegyében), Er Endréd, Dengeleg és Iriny Szathmár Vármegyében voltak's vagynak leginkább kitételve ezen bizonytalan következtetésű-rémítő változásnak. Tizenkét hete már annak, mióta Templom, Parochia és Lakó-Házak nélkül szenvedünk Kunyhókban's Ólakban. — Junius 30-dikán estvéli 9 és 10 óra között jelent meg először nálunk ezen rettentő Földi változás; de még ekkor kis mértékben. Julius 1-ső napján reggeli 4 és 5 óra között nagy mértékben, úgy hogy a' legerősebb épületeink is meghasadottak, a' kő kémények kalappjai lehullottak. — Ugyan ezen nap estvéjén 8 és 9 órák között történt az az iszonyú rengés, a' mellyet érezni inkább, de le írni nem lehet. Sok épületeket özveroskasztott, — minden kő kéményeket ledöntött, — erős kő Tornyainkat Templomainköt földig hasogatta, mellyek minden szempillantásban öszve roskadással fenyegetnek. — Többek, a' le rohánt falak által szinte halálosan megsebesítettek — a' külső mezőről szinte akkor jövő munkások földre hullottak, Kaszásokat a' Kaszások, hogy egymást öszve ne vagdalják, magoktól távol hányták, — a' vizek a' Kútakban és az Er vízé-

ben fel szöktek és ki tsaptak. — A' Barokk bögéssel földre estek. — A földszínt elborította valamely kék színű Büdöskő szagú gőz. —

Megelőzte ezen borzasztó Jelenést valamely még eddig esmeretlen hangú rémítő zúgás, a' melly mi hozzánk minden föld mozgásakor Dél és Nyugot közül jött. Ezen éjtszakán az útszákra és kertekre vonván magunkat, 30 ízben is éreztük álmat nem engedő rettegések között a' föld rengésnek, Tenger mozgás módjára oldalaslag, és felfelé menő lökdöséseit. — Ugyan azon éjjel a' Szalatsi Határban, a' föld nyílások a' Tengeréhez hasonló bűdös fövenyet hánytak ki. — Julius 3-dikán midőn némelly bátrabb embereink az Óra és Harang le vételében munkálódtanak a' Toronyban, mind itt mind Dengelegen, akkor jött rájuk egy rémítő bugással jövő rázódás, úgy hogy a' halál felélméi között rohantak le; de aztán újra néki bátorítván magokat, le szedhették az Órát és Harangjainkat, mellyek az Jul. 1-ső napja estvéjén, a' legnagyobb mértékben volt föld rengéskor kongottak, — most fa lábon állanak. — Nem kevesebb rémülést okozott a' Vasárnap estve Jul. 5-dikén beállott setét éjtzaka, a' midőn a' tsak hamarjában öszve hánytvetett nád vagy ponyva kunyhókba aláuk folyt a' sűrű zápor, alólról a' mélységből lökdösött bennünket a' ki magyarázhatatlan földi erő, selyül pedig az Atmospherában valami szokatlan Electricus menydörgés, utolsó ítélettel fenyegető dörgésével rontotta vérünket a' sebes mozgás által. — (Falán ezeknek's több ezután következteknek, vagy az ivó kútak megzavarodásának lehet tulajdonítani azon betegséget, a' melly közöttünk Uralkodik, a' melly az embert el tikkasztja, el bádjasztja, hogy alig van járó ereje). — Julius 17-dikén dél után 2 és 3 óra között

Nagy mértékben volt ismét a' föld rengés. — 27-dikben pedig 1 és 2 óra között dél után újlag nagy mértékben. — Ezeket követte 31-dikben egy lent járó sűrű felleggel, nagy záporral és több égi tsattogásokkal jött kegyetlen szél vész, melly a' Házak fedeleit az erős zárúkapukat, 's az embereket felforgatta, az előfákat le tördelte, 's gyökerestől kiszaggatta, és a' Lakosokat szinte kétségbe ejtette. — Augustus 4-dikén éjjeli 2 és 5 óra között midőn méj' álomban voltunk a' Julius 1-ső napja reggelén történt földrengéshez hasonlót éreztünk. — Azólta is naponként hol kisebb hol nagyobb mértékben érezzük; — a' honnét Isteni tiszteletünket is a' szabad ég alatt visszszük véghez az öszve roskadhatással fenyegető Tornyunk miatt.

Ki tudja azt bizonyosan, hogy a' földnek mélységes Stratumai között, miért? hogy? és mi okból? származik az a' hatalmas erő a' melly mint egy 120 □ mértföldet egy pertzben mozgásba hozott, ott is a' hol nagy vizek nintsenek. Az emberi erő 's böltsesség itt bizonyosságra nem juthat, itt tsak az Isteni erő segíthet. De ha bizonyosan ki nem tudhatni is ezt: jól esnek mindazáltal ha tsak a' Hypothesiseket közölnék is velünk azon természet nagy Erdemű bűvárjai 's böltsői, kik Chemiai Physicai tapasztalásaikat, Hivatalból vagy gyönyörűségből, az alattunk ingadozó föld körül, sokra vitték.

S. J.

Tudományos Dolgok.

Ez előtt 300 esztendővel 1529 ben Oct. 9-dikétől 14-dikéig rémitő szorongattatásokat állottak ki Béts városának

akkori lakosai: de a' melly napok az Ausztriai hadi sereg vitézi bátor viseletének, és a' polgári hűségnek is egyszerűsmind ditső tanúi valának, 's mind a' Hazai korírásokban, mind a' világ históriájában örökre fennmaradnak. — A' hatalmas Soliman Török Tsászár mind addig győzedelmesseregével megjelenék Sept. 27-dikén 1529 ben Bétsfalai alatt; 's a' várost Oct. 9-dikén próbálta először ostrommal 's rárohanás által megvenni, de vissza verettetett. Hasonló próbát tett 11 és 12-dikén minden foganat nélkül; 14-dikben pedig az őrző seregnak tántoríthatatlan vitézi ellentállása az ostromlót egészen eltsűgesztette, úgy hogy 15-dikén hajnalban, Theresia napján, a' Jantsárok táborának tsak az elhagyott helyét leheté látni, mellyen a' Sz. István templomában hálaadó fényes Isteni tisztelet tartatott. — Ezen háromszázados Innepét Béts városa felszabadulásának az Ostrom alól, Udvari Tanátsos Hammer Úr, részszerént még eddig közre nem bocsátott Keresztyén és Török kútfőkből kidolgozva kiadta. A' Korona Örökös Ö Ts. K. Fő Hertzegsége méltóztatott ezen jeles munkának ajánlását kegyelmesen elfogadni.

Találatik Pesten Hartleben R. A. Könyvárosnál.

A' pénz folyamat Octóber 12-dikén;
közép arr:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji	1021/4
Az 1820-béli sorsosok,	174 5/4
Az 1821-béli hasonlók,	1321/4
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji,	57 3/4 for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek	1222 for. ton, Conv. Pénzben.

Szerkeztető és Kiadó M á r t o n J ó s e f, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742.)

Nyomató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)